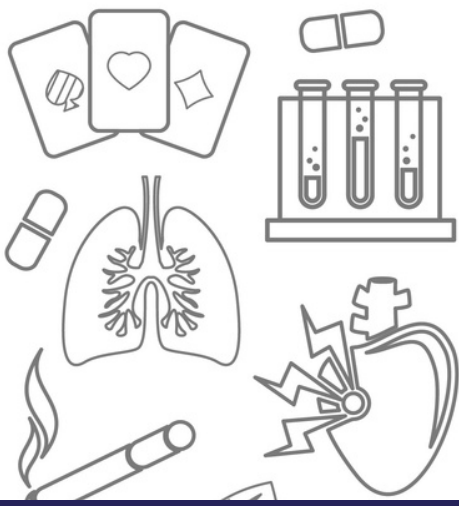

คู่มือ

การดำเนินงาน

โครงการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด
ในสถาบันอุดมศึกษา

ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕

กองส่งเสริมและพัฒนากำลังคน

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา
วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

พฤศจิกายน ๒๕๖๔

โครงการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในสถาบันอุดมศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

หลักการและเหตุผล

สถานการณ์ปัญหา ยาเสพติดในประเทศไทยในห้วงที่ผ่านมา ยังคงเผชิญกับภัยคุกคามจากปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด และมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น การเข้าถึงแหล่งซื้อ – ขายยาเสพติดที่ผิดกฎหมายในปัจจุบันเกิดขึ้นอย่างง่ายดายและรวดเร็ว ดังนั้น การปราบปรามยาเสพติดจึงเป็นวาระแห่งชาติที่ทุกรัฐบาลให้ความสำคัญ ซึ่งรัฐบาลภายใต้การนำของนายอนุทิน ชาญวีรกูล ได้กำหนดให้การแก้ปัญหายาเสพติดเป็นหนึ่งในปัญหาเร่งด่วนของประเทศในด้านสังคม และให้มีการบูรณาการการแก้ไขปัญหาในทุกภาคส่วนอย่างจริงจัง เพื่อจัดการกับยาเสพติดทั้งในมิติของการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดฟื้นฟู

ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) ในฐานะหน่วยงานกลางในการกำหนดนโยบายและแผนระดับชาติด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ เป็นแผนระดับที่ ๓ รองรับการนำนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ไปสู่การปฏิบัติ ภายใต้กรอบมาตรการ ๗ ด้าน ได้แก่

- ๑) มาตรการสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนปลอดยาเสพติดอย่างยั่งยืน (No Drugs No Dealers)
- ๒) มาตรการป้องกันยาเสพติด
- ๓) มาตรการปราบปรามยาเสพติด
- ๔) มาตรการยึดทรัพย์สินค้ายาเสพติด
- ๕) มาตรการแก้ไขปัญหาลูกค้า/ผู้ติดยาเสพติด
- ๖) มาตรการความร่วมมือระหว่างประเทศ
- ๗) มาตรการบริหารจัดการ

โดยกำหนดแนวทางปฏิบัติ เพื่อเป็นกรอบในการบริหารจัดการ ประสานการปฏิบัติ จัดสรรทรัพยากรงบประมาณ รวมทั้งการกำกับติดตามและประเมินผลทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหายาเสพติดตามนโยบายและแผนระดับชาติฯ อย่างเป็นรูปธรรม

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เป็นหน่วยงานที่สนับสนุนการดำเนินงานมาตรการป้องกันยาเสพติด ทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนและบริหารจัดการการป้องกันปัญหายาเสพติดและปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ในกลุ่มเด็กและเยาวชนในสถาบันอุดมศึกษาให้เหมาะสมและเป็นรูปธรรม ดำเนินการผ่านเครือข่ายเพื่อการพัฒนาอุดมศึกษา ๙ เครือข่าย เป็นกลไกหลักในการบูรณาการแผนงานและโครงการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งเน้นการจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์หรือกิจกรรมทางเลือกต่างๆ ที่ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้แสดงความสามารถ ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เบี่ยงเบนออกจากวงจรยาเสพติด การส่งเสริมการให้โอกาสทางการศึกษา พัฒนาองค์ความรู้ และพัฒนาทักษะอาชีพให้กับนักศึกษาอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการสร้างทักษะที่สามารถนำไปต่อยอดได้ในอนาคตและช่วยส่งเสริมการมีรายได้ระหว่างเรียน เพื่อป้องกันนักศึกษาไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด รวมถึงการเฝ้าระวังและป้องกันความเสี่ยงเชิงพื้นที่ทั้งภายในและรอบสถาบันอุดมศึกษา และพื้นที่สื่อสังคมออนไลน์ โดยเสริมสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน หน่วยงานในระดับพื้นที่และครอบครัวในการเฝ้าระวังและป้องกันยาเสพติด

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในกิจกรรมการป้องกันยาเสพติด
๒. เพื่อเสริมสร้างทัศนคติและทักษะการใช้ชีวิตให้ปลอดภัยจากยาเสพติด และมีความรับผิดชอบต่อสังคมให้นักศึกษา
๓. เพื่อสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาและเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษา มีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหาเสพติดและปัจจัยเสี่ยงทั้งภายในและรอบสถาบันอุดมศึกษา

เป้าหมาย

๑. เครือข่ายเพื่อการพัฒนาอุดมศึกษาร่วมดำเนินงานโครงการ จำนวน ๙ เครือข่าย
๒. นักศึกษาได้รับการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด จำนวนไม่น้อยกว่า ๒๐,๐๐๐ คน

ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม ๒๕๖๘ – กันยายน ๒๕๖๙

งบประมาณ

งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๙ แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต โครงการที่ ๘ : โครงการพัฒนาและยกระดับศักยภาพนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา กิจกรรม : พัฒนาและยกระดับศักยภาพนิสิตนักศึกษาให้มีคุณภาพ งบเงินอุดหนุน เงินอุดหนุนทั่วไป เงินอุดหนุนเป็นค่าใช้จ่าย โครงการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในสถาบันอุดมศึกษา โดยสนับสนุนให้เครือข่ายเพื่อการพัฒนาอุดมศึกษา ๙ เครือข่าย/สถาบันอุดมศึกษา จำนวน ๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท (สี่ล้านบาทถ้วน)

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เครือข่ายเพื่อการพัฒนาอุดมศึกษา ๙ เครือข่าย เป็นกลไกและมีส่วนร่วมในการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในสถาบันอุดมศึกษา
๒. นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการป้องกันยาเสพติด และมีทัศนคติและทักษะในการชีวิตให้ปลอดภัยจากยาเสพติด และมีความรับผิดชอบต่อสังคม

แผนงานโครงการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในสถาบันอุดมศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมได้รับการจัดสรรงบประมาณจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๙ แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต โครงการที่ ๘ : โครงการพัฒนาและยกระดับศักยภาพนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา กิจกรรม : พัฒนาและยกระดับศักยภาพนิสิตนักศึกษาให้มีคุณภาพ งบประมาณเงินอุดหนุน เงินอุดหนุนทั่วไป เงินอุดหนุนเป็นค่าใช้จ่ายโครงการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในสถาบันอุดมศึกษา โดยสนับสนุนให้เครือข่ายเพื่อการพัฒนาอุดมศึกษา ๙ เครือข่าย/สถาบันอุดมศึกษา จำนวน ๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท (สี่ล้านบาทถ้วน) ซึ่งมีแผนการดำเนินการ ดังนี้

๑. การสนับสนุนเครือข่ายเพื่อการพัฒนาอุดมศึกษา ๙ เครือข่าย/สถาบันอุดมศึกษา ดำเนินงานโครงการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในสถาบันอุดมศึกษา วงเงิน ๓,๖๗๐,๐๐๐ บาท

เพื่อสนับสนุนให้เครือข่ายเพื่อการพัฒนาอุดมศึกษา ๙ เครือข่าย และสถาบันอุดมศึกษา ดำเนินงานในระดับพื้นที่ โดยการบูรณาการแผนงาน/โครงการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถาบันอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของแต่ละพื้นที่ โดยมีเป้าหมายการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดแก่นิสิตนักศึกษา จำนวนไม่น้อยกว่า ๒๐,๐๐๐ คน ดังนี้

เครือข่าย	งบประมาณที่ได้รับจัดสรร	เป้าหมาย
ภาคเหนือตอนบน (ม.เชียงใหม่)	๔๑๐,๐๐๐ บาท	๒,๐๐๐ คน
ภาคเหนือตอนล่าง (ม.นเรศวร)	๓๙๐,๐๐๐ บาท	๒,๐๐๐ คน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน (ม.ขอนแก่น)	๔๑๐,๐๐๐ บาท	๒,๐๐๐ คน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (ม.เทคโนโลยีสุรนารี/มรภ.นครราชสีมา)	๔๑๐,๐๐๐ บาท	๒,๐๐๐ คน
ภาคกลางตอนบน (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย/ม.ศรีปทุม)	๔๔๐,๐๐๐ บาท	๓,๐๐๐ คน
ภาคกลางตอนล่าง (ม.เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี)	๔๔๐,๐๐๐ บาท	๓,๐๐๐ คน
ภาคใต้ตอนบน (ม.วลัยลักษณ์)	๓๙๐,๐๐๐ บาท	๒,๐๐๐ คน
ภาคใต้ตอนล่าง (ม.สงขลานครินทร์)	๓๙๐,๐๐๐ บาท	๒,๐๐๐ คน
ภาคตะวันออก (ม.บูรพา)	๓๙๐,๐๐๐ บาท	๒,๐๐๐ คน
รวม	๓,๖๗๐,๐๐๐ บาท	๒๐,๐๐๐ คน

๒. การบริหารจัดการโครงการและติดตามผลการดำเนินงานของเครือข่าย วงเงิน ๓๓๐,๐๐๐ บาท

ประกอบด้วย การประชุมเครือข่ายเพื่อการพัฒนาอุดมศึกษาด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถาบันอุดมศึกษา การจัดประชุมชี้แจงนโยบาย การสัมมนาวิชาการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถาบันอุดมศึกษา การติดตามผลการดำเนินงาน และสรุปผลการดำเนินงาน

ขั้นตอนและแผนการดำเนินงาน

ขั้นตอน	ระยะเวลา
๑. สป.อว. จัดประชุมร่วมกับแม่ข่าย/สมมนาผู้ปฏิบัติงานด้านการป้องกันยาเสพติดในสถาบันอุดมศึกษา	ตุลาคม / ธันวาคม ๒๕๖๘
๒. สถาบันแม่ข่ายจัดประชุม โดยเชิญสถาบันสมาชิกทุกแห่งเพื่อบูรณาการแผนงานภายในเครือข่าย	ธันวาคม ๒๕๖๘ – มกราคม ๒๕๖๙
๓. สถาบันแม่ข่ายจัดส่งกรอบ/แผนการดำเนินงานและงบประมาณและรายงานการประชุมให้ สป.อว. ทราบ	มกราคม – กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙
๔. สถาบันแม่ข่ายหรือสถาบันอุดมศึกษาเสนอโครงการ	มกราคม – มีนาคม ๒๕๖๙
๕. สป.อว. อนุมัติโครงการ และโอนงบประมาณให้แก่สถาบันอุดมศึกษาที่เสนอโครงการ	มกราคม – พฤษภาคม ๒๕๖๙
๖. เครือข่ายฯ/สถาบันอุดมศึกษาดำเนินโครงการตามที่ได้รับอนุมัติ	มกราคม – สิงหาคม ๒๕๖๙
๗. สป.อว. ติดตามประเมินผล	มกราคม – สิงหาคม ๒๕๖๙
๘. สถาบันแม่ข่ายหรือสถาบันอุดมศึกษาสรุปผลการดำเนินงานและรายงาน สป.อว. ภายใน ๓๐ วัน หลังเสร็จสิ้นโครงการ	มกราคม – กันยายน ๒๕๖๙

กรอบโครงการ/กิจกรรมที่สนับสนุน

- การเฝ้าระวัง สอดส่อง ตรวจสอบ และคัดกรองนักศึกษากลุ่มเสี่ยง เพื่อป้องกันนักศึกษาเข้าไปข้องเกี่ยวกับยาเสพติดและการหลุดออกจากระบบการศึกษา
- การให้ความรู้ผ่านการเรียนการสอนในหลักสูตร
- การดูแล ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และให้โอกาส
- การคิดค้นนวัตกรรม หรือเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแก้ไขปัญหาเสพติด
- การจัดระเบียบสังคม เพื่อควบคุมปัญหาเสพติด/บุหรืและบุหรืไฟฟ้า/การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่เสี่ยงทั้งในและรอบสถาบันอุดมศึกษา
- การสร้างสภาพแวดล้อมเชิงบวก ให้ปลอดบุหรืและบุหรืไฟฟ้า/การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานศึกษา
- การพัฒนาสื่อ/การประกวดสื่อสังคมออนไลน์ การใช้โซเชียลมีเดียเป็นเครื่องมือในการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด/บุหรืและบุหรืไฟฟ้า/เครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- การจัดการอบรม ให้ความรู้ เพื่อสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับโทษ พิษภัย กลยุทธ์การขาย และกฎหมายที่เกี่ยวข้องของยาเสพติด/บุหรืและบุหรืไฟฟ้า รวมทั้งเสริมสร้างทักษะที่จำเป็น พัฒนาทัศนคติและพฤติกรรมให้ปลอดภัยจากยาเสพติด/บุหรืและบุหรืไฟฟ้า/เครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- การจัดกิจกรรมทางเลือก/กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์/จัดการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่นและสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา เพื่อป้องกันการเข้าไปเกี่ยวกับยาเสพติด บุหรื บุหรืไฟฟ้า และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- การพัฒนาทักษะอาชีพ/ส่งเสริมการมีงานทำและสร้างรายได้ระหว่างเรียนให้นักศึกษาเพื่อลดความเสี่ยงสำหรับการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด
- การรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับโทษ พิษภัยของยาเสพติดให้นักศึกษาและประชาชนทั่วไป
- การพัฒนาและเสริมสร้างองค์ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงานด้านยาเสพติด

- การเสริมสร้างและพัฒนาเครือข่ายนิสิตนักศึกษาในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด/ บุหรี่ บุหรี่ไฟฟ้า/การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานศึกษา
- การติดตามผลการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถาบันอุดมศึกษา
- สนับสนุนการจัดกิจกรรม TO BE NUMBER ONE ในสถาบันอุดมศึกษา

การเขียนเสนอโครงการ

ส่วนประกอบของโครงการ ประกอบด้วย

๑. หนังสือขอส่งโครงการ ลงนามโดยอธิการบดีหรือปฏิบัติการแทนอธิการบดี
๒. ชื่อโครงการ
๓. ***ผู้รับผิดชอบโครงการ พร้อมเบอร์โทรศัพท์***
๔. หลักการและเหตุผล
๕. วัตถุประสงค์
๖. เป้าหมายของโครงการ
๗. สถานที่จัดโครงการ
๘. ระบุ วัน/เดือน/ปี ที่จัดโครงการ (กำหนดภายในเดือนมกราคม – กันยายน ๒๕๖๙)
๙. รายละเอียดงบประมาณที่ขอรับการสนับสนุน (รายละเอียดอ้างอิงเกณฑ์การสนับสนุนงบประมาณ) โดยแตกตัวคูณ เช่น
  - จำนวนผู้เข้าร่วมอบรม x ค่าอาหาร/ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม x มื้อ
  - ตัวอย่าง ๑๐๐ คน x ๑๒๐ บาท x ๑ มื้อ
  - จำนวนวิทยากร x ค่าวิทยากร x ชั่วโมง
  - ตัวอย่าง ๒ คน x ๖๐๐ บาท x ๒ ชั่วโมง
๑๐. กำหนดการ (สอดคล้องกับงบประมาณที่ขอรับการสนับสนุน)
๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ
๑๒. เกณฑ์การตัดสิน (สำหรับกิจกรรมการประกวดแข่งขัน เช่น ประกวดสื่อรณรงค์ ประกวดดนตรี)

เกณฑ์การสนับสนุนงบประมาณ โครงการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในสถาบันอุดมศึกษา ปี ๒๕๖๙

เกณฑ์การสนับสนุนงบประมาณ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานโครงการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วย

๑. ค่าอาหาร
  - ในสถานที่ราชการ ไม่เกิน ๕๐๐ บาท/วัน/คน
  - ในสถานที่เอกชน ไม่เกิน ๙๐๐ บาท/วัน/คน
๒. ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม
  - ในสถานที่ราชการ ได้ไม่เกิน ๓๕ บาท/มื้อ/คน
  - ในสถานที่เอกชน ได้ไม่เกิน ๕๐ บาท/มื้อ/คน
๓. ค่าเช่าที่พัก (ห้องคู่) ไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท/คน/คืน
๔. ค่าสมนาคุณวิทยากร
  - กรณีเป็นบุคลากรของรัฐ อัตราไม่เกินชั่วโมงละ ๖๐๐ บาท
  - กรณีบุคคลที่มีใช้บุคลากรของรัฐ อัตราไม่เกินชั่วโมงละ ๑,๒๐๐ บาท

๕. ค่าประกาศนียบัตร
๖. ค่าวัสดุ เครื่องเขียนและอุปกรณ์
๗. ค่าถ่ายเอกสาร ค่าพิมพ์เอกสารและสิ่งพิมพ์
๘. ค่ายานพาหนะ (ค่าเช่ารถบัส ค่าเช่ารถตู้)/ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง (รถของมหาวิทยาลัย)
๙. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ ได้แก่ ค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทาง ค่าเช่าที่พัก ค่าพาหนะตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ (ติดตามผลการดำเนินงาน)

หมายเหตุ รายการค่าใช้จ่ายที่นอกเหนือจากเกณฑ์ข้างต้น ให้เบิกจ่ายได้ตามระเบียบราชการโดยอนุโลม (อ้างอิงระเบียบราชการ ได้แก่ พระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ, ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ และมาตรการต่างๆ ของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง)

ภาคผนวก

- (ร่าง) แผนปฏิบัติการป้องกัน ปรามปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

- ร่าง -

แผนปฏิบัติการป้องกัน ปราบปราม

และแก้ไขปัญหายาเสพติด

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

ส่วนที่ 1

บทสรุปผู้บริหาร

ด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 162 กำหนดให้คณะรัฐมนตรีที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดินต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภาซึ่งต้องสอดคล้องกับหน้าที่ของรัฐ แนวนโยบายแห่งรัฐ และยุทธศาสตร์ชาติ พร้อมกับชี้แจงแหล่งที่มาของรายได้ที่จะนำมาใช้จ่ายในการดำเนินนโยบาย ประกอบกับพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยมีหน้าที่ดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ และกำหนดให้จัดทำแผนปฏิบัติการด้าน...แผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปีและรายปี ให้สอดคล้องรองรับกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติและแผนระดับที่ 2

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2562 เห็นชอบแนวทางการจัดทำแผนระดับที่ 3 ในส่วนของแผนปฏิบัติการด้าน... โดยให้ส่วนราชการดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการด้าน... เป็นแผนพัฒนาเชิงประเด็นที่มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากกว่า 1 หน่วยงานที่จัดทำตามกฎหมายกำหนด และจัดทำแผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี และรายปี ซึ่งเป็นแผนของหน่วยงานของรัฐตั้งแต่ระดับกรมหรือเทียบเท่าขึ้นไปกรณีที่ส่วนราชการนั้นมีกฎหมายหรือระเบียบดังกล่าว นอกจากนี้ประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา 3 กำหนดให้คณะรัฐมนตรีมีนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ป.ป.ส. ซึ่งสำนักงาน ป.ป.ส. ในฐานะหน่วยปฏิบัติของคณะกรรมการ ป.ป.ส. ได้จัดทำนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด (พ.ศ. 2566 - 2570) ภายใต้กรอบแนวคิดและทิศทางจากนโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับสากล ได้แก่ ทิศทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดจากการประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยพิเศษ (UNGASS 2016) ดัชนียาเสพติดโลก (The Global Drug Policy Index) วาระการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (SDGs) และหลักการของประมวลกฎหมายยาเสพติด เป็นกรอบแนวคิดหลักในการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยภายใต้วิสัยทัศน์ สังคมไทยปลอดภัยจากยาเสพติด ด้วยมาตรการทางเลือกใหม่ สู่การแก้ไขปัญหายาอย่างยั่งยืน ซึ่งกำหนดเป้าหมายสูงสุดไว้คือ ปัญหายาเสพติดในประเทศไทยดีขึ้นอย่างต่อเนื่องจนไม่ส่งผลกระทบต่อสังคมไทย โดยนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด (พ.ศ. 2566 - 2570) ได้ประกาศราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2566 และมีผลใช้บังคับให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของตนให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติดังกล่าว ดังนั้น เพื่อให้กรอบทิศทางการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมีความชัดเจนและเป็นการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ สำนักงาน ป.ป.ส. ร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องจึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ขึ้นเพื่อใช้เป็นกรอบทิศทางในการดำเนินงานป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

รัฐบาลภายใต้การนำของนายอนุทิน ชาญวีรกูล นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 29 กันยายน 2568 รัฐบาลได้กำหนดนโยบายสำคัญที่จะเป็นการแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศไทยเพื่อคืนความเชื่อมั่นและความสุขให้กับประชาชนชาวไทย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเศรษฐกิจ 2) ด้านความมั่นคง 3) ด้านสังคม 4) ด้านภัยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 5) ด้านการบริหารภาครัฐ การปฏิรูปกฎหมาย ซึ่งนโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติดถูกบรรจุไว้ในด้านสังคม โดยรัฐบาลจะยึดหลักนิติธรรมอย่างเคร่งครัด และให้ถือว่าการกระทำของเจ้าพนักงานของรัฐในกรณีเหล่านี้เป็นการกระทำความผิดทางวินัยร้ายแรงและต้องดำเนินการทางอาญาอย่างเด็ดขาด ได้แก่ การละเว้นการบังคับใช้กฎหมายในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด บ่อนการพนัน

และการพนันออนไลน์ อาชญากรรมข้ามชาติ ภัยไซเบอร์ การสร้างข่าวปลอมและการหลอกลวงประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงการใช้กฎหมายและเจ้าหน้าที่ของรัฐไปเพื่อประโยชน์ทางการเมือง เป็นต้น

แผนปฏิบัติการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เป็นแผนระดับที่ 3 รองรับการนำนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด (พ.ศ. 2566 - 2570) ไปสู่การปฏิบัติ ภายใต้กรอบมาตรการ 7 ด้าน ได้แก่ ได้แก่ 1) มาตรการป้องกันยาเสพติด 2) มาตรการปราบปรามยาเสพติด 3) มาตรการยึดทรัพย์สินคดียาเสพติด 4) มาตรการแก้ไขปัญหายาเสพติด/ผู้ติดยาเสพติด 5) มาตรการความร่วมมือระหว่างประเทศ 6) มาตรการบริหารจัดการ และ 7) มาตรการสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนปลอดภัยจากยาเสพติด โดยกำหนดแนวทางปฏิบัติ เพื่อเป็นกรอบในการบริหารจัดการ ประสานการปฏิบัติ จัดสรรทรัพยากรงบประมาณ รวมทั้งการกำกับติดตามและประเมินผลทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหายาเสพติดตามนโยบายและแผนระดับชาติฯ อย่างเป็นรูปธรรม โดยกำหนดตัวชี้วัดเชิงผลลัพธ์ภายใต้ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด (พ.ศ. 2566 - 2570) จำนวน 3 ตัวชี้วัด และกำหนดค่าเป้าหมายของตัวชี้วัดในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ไว้ดังนี้

ตัวชี้วัดที่ 1 สัดส่วนของผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ไม่เกิน 8.5 คน ต่อประชากร 1,000 คน

ตัวชี้วัดที่ 2 ร้อยละของคดีอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดลดลง ไม่เกินร้อยละ 4

ตัวชี้วัดที่ 3 ประชาชนมีความพึงพอใจและความเชื่อมั่นต่อการดำเนินงานป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด อย่างน้อยร้อยละ 80

แผนปฏิบัติการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ได้กำหนดจุดเน้นของแผนไว้ 11 จุดเน้น ดังนี้

- 1) ยกระดับความร่วมมือการดำเนินงานทุกระดับในการแก้ไขปัญหายาเสพติด
- 2) ขยายและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมภาคีภาครัฐ ภาคประชาชนในพื้นที่ หมู่บ้าน/ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเป็นระบบเพื่อให้หมู่บ้าน/ชุมชน ปลอดภัยจากยาเสพติด
- 3) ป้องกันประชากรทุกช่วงวัย โดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มเปราะบางไม่ให้เกิดไปเกี่ยวข้องกับการเสพยาและการค้ายาเสพติด
- 4) แยกสลายโครงสร้างของปัญหายาเสพติด ปราบปรามผู้ค้า นำผู้เสพยาเข้าสู่การบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาเสพติดในทุกพื้นที่
- 5) ยกระดับการสกัดกั้นสารตั้งต้นเคมีภัณฑ์และปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนและพื้นที่ตอนใน
- 6) ปราบปรามเครือข่ายการค้ายาเสพติดด้วยการสืบสวน ขยายผล จับกุม และยึดอายัดทรัพย์สินเครือข่ายการค้ายาเสพติด
- 7) นำผู้เสพยา/ผู้ติดยาเสพติดและผู้เสพยาเสพติดที่มีอาการทางจิต และผู้ถูกคุมความประพฤติเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพทางสังคมเพื่อคืนคนคุณภาพกลับสู่สังคม
- 8) พัฒนากลไกการติดตาม ดูแล ช่วยเหลือ และพัฒนาระบบนิเวศเพื่อให้พร้อมเป็นพลังของสังคม
- 9) เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศในการตัดต้นตอการผลิต และค้ายาเสพติด
- 10) ควบคุมผลกระทบทางสังคมจากการนำพืชเสพติดไปใช้ในทางที่ผิด
- 11) แก้ไขปัญหายาเสพติดตามบริบท (Tailor Made) สถานการณ์ปัญหาของพื้นที่ ด้วยาและพฤติการณ์ตามมาตรา 5 (5), (10) และมาตรา 55 แห่งประมวลกฎหมายยาเสพติด

ในส่วนของแนวทางการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 แบ่งออกเป็น 7 มาตรการ ดังนี้

1. มาตรการป้องกันยาเสพติด

การป้องกันยาเสพติดและเฝ้าระวังในการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดทุกมิติ ทั้งมิติการค้า การเสพ และไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในทุกกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มผู้ที่มีโอกาสเกี่ยวข้องกับยาเสพติด กลุ่มผู้พันโทช จากเรือนจำ/ทัณฑสถาน กลุ่มเยาวชนผู้พันโทชจากสถานพินิจ/ศูนย์ฝึกและอบรม กลุ่มเด็กและเยาวชน ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา กลุ่มแรงงานในและนอกระบบ และกลุ่มครอบครัว โดยส่งเสริมการให้โอกาสทางการศึกษา พัฒนาคณะความรู้ และพัฒนาทักษะอาชีพให้กับกลุ่มเป้าหมายอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง รวมถึงการเฝ้าระวังและป้องกันความเสี่ยงเชิงพื้นที่ ทั้งพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน สถานศึกษา พื้นที่ที่เป็นแหล่งแพร่ระบาดของยาเสพติด และพื้นที่สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) โดยเสริมสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน หน่วยงานในระดับพื้นที่และครอบครัวในการเฝ้าระวังและป้องกันยาเสพติด

2. มาตรการปราบปรามยาเสพติด

การสกัดกั้นยาเสพติด สารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์ ไม่เข้าสู่พื้นที่ตอนในของประเทศ และไม่ให้ใช้ประเทศไทยเป็นทางผ่านของยาเสพติดเพื่อส่งออกไปยังประเทศที่สาม ทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศผ่านกลไกต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ รวมถึงการปราบปรามและสกัดกั้นลักลอบลำเลียงยาเสพติดพื้นที่ ตอนในของประเทศผ่านระบบคมนาคม และระบบโลจิสติกส์ (Logistics) ทุกประเภท

การปราบปรามเครือข่ายการค้ายาเสพติดและอาชญากรรมข้ามชาติ ดำเนินการประสานการจับกุมผู้ต้องหา คดียาเสพติดที่หลบหนีไปยังประเทศเพื่อนบ้านหรือต่างประเทศ ปราบปรามนักค้ายาเสพติดในพื้นที่แพร่ระบาดของยาเสพติด พื้นที่พักยาเสพติดแหล่งมั่วสุม การดำเนินการตามข้อร้องเรียนของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด รวมถึงการปราบปรามเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในทุกมิติ ทั้งการค้า การเอื้อประโยชน์ การสนับสนุน ช่วยเหลือผู้กระทำความผิด ตลอดจนการปล่อยปละละเลยให้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดต้องมีการลงโทษตามกฎหมายหรือระเบียบ นอกจากนี้การปราบปรามการค้ายาเสพติดออนไลน์ อาชญากรรมยาเสพติดทางเทคโนโลยี สื่อสังคมออนไลน์หรือเว็บไซต์ผิดกฎหมายที่ใช้ในการติดต่อซื้อขายยาเสพติด โดยใช้เครื่องมือที่ทันสมัยมาใช้ในการสืบสวนทางเทคโนโลยี การสืบสวนทางไซเบอร์ การสืบสวนทางการเงินผ่านช่องทางออนไลน์ การใช้สกุลเงินดิจิทัล (Digital Currency) ในการซื้อขายยาเสพติด และเพิ่มประสิทธิภาพการสืบสวนการเงินทุกมิติ รวมทั้งพัฒนาระบบเฝ้าระวังการค้ายาเสพติดออนไลน์ เพื่อสนับสนุนการสืบสวนและใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดีตามกฎหมาย จนนำไปสู่การสืบสวน ขยายผลการจับกุม และยึดอายัดทรัพย์สินเครือข่ายการค้ายาเสพติด

อย่างไรก็ตามมาตรการปราบปรามยาเสพติดยังกำหนดแนวทางในการพัฒนาฐานข้อมูลและเทคโนโลยี สนับสนุนการปราบปรามยาเสพติด บูรณาการฐานข่าวยาเสพติดร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พัฒนาและจัดหาเทคโนโลยีสมัยใหม่ มาสนับสนุนการสืบสวนสอบสวนขยายผลให้มีประสิทธิภาพ

3. มาตรการยึดทรัพย์สินคดียาเสพติด

ขยายผลคดียาเสพติดเพื่อนำไปสู่ การยึดอายัดทรัพย์สินคดียาเสพติด โดยบูรณาการและขยายความร่วมมือกับทุกภาคส่วนทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนให้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบยึดอายัดทรัพย์สินคดียาเสพติด ตลอดจนบูรณาการกฎหมายร่วมกับหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องตามแนวทางที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายยาเสพติดและภายใต้กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้จะต้องพัฒนารูปแบบการริบทรัพย์สินตามมูลค่า

(Value Based Confiscation) ส่งเสริมและพัฒนาแนวร่วมในการตรวจหาทรัพย์สินในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน พัฒนาและจัดทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการยึดอายัดทรัพย์สิน คดียาเสพติด เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินงาน มุ่งสืบหาทรัพย์สินเร่งติดตาม และบังคับคดีให้ทรัพย์สิน ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดคดียาเสพติดตกเป็นของกองทุนป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ตลอดจน บริหารจัดการกองทุนฯ เพื่อการจัดเก็บรักษาทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนฯ อย่างเป็นระบบ และจัดการใช้ประโยชน์ จากเงินกองทุนฯ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของประมวลกฎหมายยาเสพติด

4. มาตรการแก้ไขปัญหายาเสพติด/ผู้ติดยาเสพติด

ดำเนินการส่งเสริมให้ผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด/และผู้เสพยาเสพติดที่มีอาการทางจิตจากยาเสพติด เข้าสู่การ บำบัดรักษา ภายใต้แนวทางกระบวนการทางสาธารณสุขตามประมวลกฎหมายยาเสพติด เพิ่มประสิทธิภาพการ บำบัดรักษายาเสพติด การลดอันตรายจากยาเสพติด (Harm Reduction) และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของหมู่บ้าน/ ชุมชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติด/ผู้ติดยาเสพติด เพื่อฟื้นคืนสู่สภาวะ (Recovery) รวมถึงการฟื้นฟูสภาพทางสังคมของ ผู้ป่วยยาเสพติดและผู้ผ่านการบำบัดรักษายาเสพติดสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมทุกระดับ และจัดหาสถานที่รองรับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด เพื่อเตรียมความพร้อมระหว่างการบำบัดและก่อน กลับสู่ชุมชน รวมถึงการขยายกลไกการบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการ ส่งต่อเพื่อสงเคราะห์ ช่วยเหลือ ผู้เสพ/ผู้ผ่านการบำบัดรักษาและแสวงหาความร่วมมือกับภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รองรับดูแลผู้ผ่านการบำบัดรักษาในชุมชนในระยะยาว โดยส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม และสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมในพื้นที่ตามอำนาจหน้าที่

นอกจากนี้ดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพการแก้ไขปัญหายาเสพติดในกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้ พร้อมเป็นพลังของสังคม เช่น การให้คำปรึกษาจิตสังคมในระบบศาล การนำเงื่อนไขการคุมประพฤติมาใช้แทนการ ลงโทษจำคุก หรือมาตรการอื่น ๆ รวมถึงการพัฒนาการเชื่อมโยงฐานข้อมูลยาเสพติดที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาระบบการ แก้ไขปัญหายาเสพติด/ผู้ติดยาเสพติด รวมทั้งบูรณาการข้อมูลและเป้าหมายผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดระหว่างหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์จริงในพื้นที่

5. มาตรการความร่วมมือระหว่างประเทศ

ดำเนินการยกระดับความร่วมมือระหว่างประเทศในการตัดต้นต่อแหล่งผลิตยาเสพติดในพื้นที่สามเหลี่ยม ทองคำผ่านปฏิบัติการร่วมภายใต้แผนปฏิบัติการร่วมของประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ (จีน เวียดนาม สปป.ลาว กัมพูชา เวียดนาม และไทย) รวมถึงประสานการปฏิบัติร่วมกับประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง พัฒนา บทบาทประเทศไทย เป็นแกนกลางประสานความร่วมมือในภูมิภาคอาเซียน ขยายหุ้นส่วนความร่วมมือเชิงรุกนอก ภูมิภาค และองค์การระหว่างประเทศ ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในทุกมิติ รวมถึงการพัฒนาและผลักดันบทบาท ของประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านยาเสพติดระหว่างประเทศ และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการภายใต้กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศในทุกระดับ

6. มาตรการบริหารจัดการ

ดำเนินการพัฒนาระเบียบ กฎหมาย และกลไกอำนวยความสะดวกในการขับเคลื่อนการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไข ปัญหายาเสพติด และกลไกการขับเคลื่อนในทุกระดับ ควบคู่กับการส่งเสริมบทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการ ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณให้แก่หน่วยงานในพื้นที่

บูรณาการฐานข้อมูล เทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อขับเคลื่อนการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดภายใต้แนวทางธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ พัฒนางานวิชาการและศึกษาวิจัย ส่งเสริม สนับสนุน

การศึกษาวิจัยและนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องยาเสพติดของภาครัฐ ภาควิชาการ สถาบันการศึกษา ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน และภาคประชาชน

การกำหนดพื้นที่ควบคุมการใช้ประโยชน์จากพืชเสพติด พัฒนากลไกการควบคุมพืชเสพติด และพืชในการกำกับควบคุม ดูแลพิเศษของรัฐ ตลอดจนปราบปรามทำลายพื้นที่ที่ลักลอบปลูกพืชเสพติด ควบคุมไม่ให้นำไปผลิตเป็นยาเสพติด รวมถึงการกำหนดพื้นที่ที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องได้รับการแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นพื้นที่เป้าหมายพิเศษจัดตั้งกลไกการดำเนินงาน การจัดสรรทรัพยากร และการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ กำหนดพื้นที่เป้าหมายระดับหมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีปัญหายาเสพติด เพื่อกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างสอดคล้องเหมาะสมกับสถานะและระดับความรุนแรง นอกจากนี้ ให้มีการกำหนดพื้นที่การทดลองเพาะปลูก ผลิต ทดสอบ เกี่ยวกับยาเสพติดและพื้นที่เสพรื้อหรือครอบครองยาเสพติดตามประเภทและปริมาณที่กำหนดตามมาตรา 55 แห่งประมวลกฎหมายยาเสพติด

การพัฒนางานวิชาการและศึกษาวิจัย ส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาวิจัยและนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องยาเสพติดของภาครัฐ ภาควิชาการ สถาบันการศึกษา ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน และภาคประชาชน และการพัฒนางานตรวจพิสูจน์ยาเสพติด ให้มีมาตรฐานสากล ขยายความร่วมมือกับต่างประเทศและหน่วยงานตรวจพิสูจน์ภายในประเทศ สนับสนุนการพัฒนาระบบและเชื่อมโยงข้อมูลการตรวจพิสูจน์ยาเสพติดระหว่างหน่วยงาน รวมถึงการพัฒนาทางเลือกเพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ที่มีการลักลอบปลูกพืชเสพติด พื้นที่นำเข้า พื้นที่การค้าและแพร่ระบาดของยาเสพติด เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้าน/ชุมชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ดำเนินการเสริมสร้างสมรรถนะของบุคลากรภาครัฐที่ปฏิบัติงานด้านยาเสพติด ทั้งด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีการจัดการปัญหายาเสพติด และสมรรถนะเชิงบุคคล เพื่อเตรียมความพร้อมรับมือกับการจัดการปัญหายาเสพติดตลอดจนสร้างขวัญกำลังใจให้แก่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านยาเสพติด พิจารณาความดีความชอบ การให้คุณให้โทษ มาตรการจูงใจ ให้แก่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านยาเสพติด และส่งเสริมณรงค์ ประชาสัมพันธ์ การสื่อสารสาธารณะ และบูรณาการร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และเครือข่ายสื่อมวลชนในพื้นที่ เพื่อร่วมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ข้อมูลที่ถูกต้องและทันต่อสถานการณ์

7. มาตรการสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนปลอดภัยจากยาเสพติด

การสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนปลอดภัยจากยาเสพติดเป็นการดำเนินการป้องกันการปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเป็นระบบตามบริบทของพื้นที่ ผ่านการตรวจสอบสภาพปัญหา (Re X-ray) ค้นหาผู้ค้า ผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด และผู้เสพยาเสพติดที่มีอาการทางจิตอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด และผู้เสพยาเสพติดที่มีอาการทางจิตในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาตามสภาพการเสพติดที่เหมาะสมตามแนวทางของสาธารณสุข รวมถึงการสลายโครงสร้างปัญหายาเสพติดด้วยการปราบปรามผู้ค้ายาเสพติดในพื้นที่ผ่านการซักถามขยายผลจากผู้เสพเพื่อหาตัวผู้ค้ายาเสพติดพร้อมกับจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ค้าในการเป็นเป้าหมายที่ต้องดำเนินการปราบปรามจับกุม และขยายผล

นอกจากนี้การสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนปลอดภัยจากยาเสพติดได้มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ ด้วยการจัดตั้งหรือพัฒนาชุดปฏิบัติการ/อาสาสมัคร ให้เป็นกลไกหลักของหมู่บ้าน/ชุมชน ในการเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ภายใต้กฎ กติกา และธรรมนูญหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนให้มีความเข้มแข็งในการป้องกันยาเสพติด

การนำแผนไปสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผล

การขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ไปสู่การปฏิบัติ โดยอาศัยกลไกการบริหารจัดการ ดังนี้

1.1 องค์การหรือกลไกระดับนโยบาย ได้แก่ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามประมวลกฎหมายยาเสพติด และคณะอนุกรรมการภายใต้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เพื่อสนับสนุนหรือปฏิบัติงานอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมอบหมาย

1.2 องค์การหรือกลไกเฉพาะด้านตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ได้แก่ คณะกรรมการควบคุมยาเสพติด คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด และคณะอนุกรรมการ/คณะทำงานภายใต้คณะกรรมการเฉพาะด้านตามประมวลกฎหมายยาเสพติด เพื่อสนับสนุนหรือปฏิบัติงานอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

1.3 องค์การหรือกลไกระดับอำนวยการในการถ่ายทอดนโยบายไปสู่การปฏิบัติ คณะกรรมการระดับอำนวยการทำหน้าที่อำนวยการ กำกับดูแล ตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติของส่วนราชการ ให้คำปรึกษา แนะนำ ส่งเสริมและสนับสนุนการแก้ไขปัญหายาอุปสรรคของหน่วยงานต่าง ๆ ประสานความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานภาคเอกชน และองค์กรภาคประชาชน เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติ ได้แก่ คณะอนุกรรมการ/คณะทำงานภายใต้คณะกรรมการระดับอำนวยการ เพื่อขับเคลื่อนและสนับสนุนการดำเนินงานป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

1.4 องค์การหรือกลไกระดับภารกิจ โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายใต้องค์ประกอบของคณะกรรมการระดับอำนวยการ พิจารณาจัดตั้งศูนย์อำนวยการหรือศูนย์ปฏิบัติการ รองรับภารกิจการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ตามความเหมาะสมภายใต้บทบาท หน้าที่ และอำนาจของหน่วยงาน เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานระดับพื้นที่ รวมทั้งการกำกับติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัด

1.5 องค์การหรือกลไกระดับในพื้นที่ ประกอบด้วย

1.5.1 ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด (ศอ.ปส.จ.) และศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกรุงเทพมหานคร (ศอ.ปส.กทม.)

1.5.2 ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอ/เขต (ศป.ปส.อ./ข.)

1.5.3 ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ศป.ปส.อปท.)

1.6 องค์การหรือกลไกเฉพาะกิจ โดยศูนย์อำนวยการหรือศูนย์ปฏิบัติการเฉพาะกิจ ที่จัดตั้งขึ้นมารับผิดชอบภารกิจเป็นการเฉพาะ ซึ่งจะต้องใช้กำลังจากหลายหน่วยงานในการปฏิบัติให้บรรลุผล อาทิ หน่วยบัญชาการสกัดกั้น และปราบปรามยาเสพติด สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ ชายแดนภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันตก จัดตั้งขึ้นภายใต้คณะกรรมการ ป.ป.ส. ซึ่งอาศัยอำนาจตามความในประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา 5 (10)

ส่วนที่ 4

วิสัยทัศน์ เป้าหมาย และตัวชี้วัด

เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ เป้าหมายและตัวชี้วัดเชิงผลสัมฤทธิ์ ภายใต้นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด (พ.ศ. 2566 - 2570) ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ ค่าเป้าหมายและตัวชี้วัดเชิงผลสัมฤทธิ์ ดังนี้

1. วิสัยทัศน์ : สังคมไทยปลอดภัยจากยาเสพติด ด้วยมาตรการทางเลือกใหม่ สู้การแก้ปัญหายาอย่างยั่งยืน
2. เป้าหมาย : ปัญหายาเสพติดในประเทศไทยดีขึ้นอย่างต่อเนื่องจนไม่ส่งผลกระทบต่อสังคมไทย
3. ตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ (Results Indicators)

3.1 สัดส่วนของผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดต่อประชากรลดลง (ไม่เกิน 8.5 คน ต่อประชากร 1,000 คน)

3.2 ร้อยละของคดีอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดลดลง (ไม่เกินร้อยละ 4 ของคดีอาชญากรรม)

3.3 ร้อยละความพึงพอใจและความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการดำเนินงานป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด (อย่างน้อยร้อยละ 80)

เพื่อให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดสอดคล้องกับประเด็นปัญหาเชิงยุทธศาสตร์ที่มีการวิเคราะห์ไว้ จึงได้กำหนดจุดเน้นภาพรวมของการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ไว้ดังนี้

- 1) ยกระดับความร่วมมือการดำเนินงานทุกระดับในการแก้ไขปัญหายาเสพติด
- 2) ขยายและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมภาคีภาครัฐ ภาคประชาชนในพื้นที่ หมู่บ้าน/ชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเป็นระบบเพื่อให้หมู่บ้าน/ชุมชน ปลอดภัยจากยาเสพติด
- 3) ป้องกันประชากรทุกช่วงวัย โดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มเปราะบางไม่ให้เกิดไปเกี่ยวข้องกับ การเสพยาและการค้ายาเสพติด
- 4) แยกสลายโครงสร้างของปัญหายาเสพติด ปราบปรามผู้ค้า นำผู้เสพยาเข้าสู่การบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาเสพติดในทุกพื้นที่
- 5) ยกระดับการสกัดกั้นสารตั้งต้นเคมีภัณฑ์และปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนและพื้นที่ตอนใน
- 6) ปราบปรามเครือข่ายการค้ายาเสพติดด้วยการสืบสวน ขยายผล จับกุม และยึดอายัดทรัพย์สิน เครือข่ายการค้ายาเสพติด
- 7) นำผู้เสพยา/ผู้ติดยาเสพติดและผู้เสพยาเสพติดที่มีอาการทางจิต และผู้ถูกคุมความประพฤติเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพทางสังคมเพื่อคืนคนคุณภาพกลับสู่สังคม
- 8) พัฒนากลไกการติดตาม ดูแล ช่วยเหลือ และพัฒนาระบบนิเวศเพื่อให้พร้อมเป็นพลังของสังคม
- 9) เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศในการตัดต้นตอการผลิต และค้ายาเสพติด
- 10) ควบคุมผลกระทบทางสังคมจากการนำพืชเสพติดไปใช้ในทางที่ผิด
- 11) แก้ไขปัญหายาเสพติดตามบริบท (Tailor Made) สถานการณ์ปัญหาของพื้นที่ ด้วยา และพฤติการณ์ตามมาตรา 5 (5), (10) และมาตรา 55 แห่งประมวลกฎหมายยาเสพติด

4. เป้าหมายและตัวชี้วัดการปฏิบัติ ประกอบด้วย ตัวชี้วัดเชิงผลลัพธ์ 6 ตัวชี้วัดหลัก และตัวชี้วัดเชิงผลผลิต 20 ตัวชี้วัดย่อย ดังนี้

เป้าหมายการปฏิบัติ	ตัวชี้วัดการปฏิบัติ
ตัวชี้วัดหลักที่ 1 การดำเนินการแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ ประกอบด้วย 15 ตัวชี้วัดย่อย ได้แก่	
ด้านการป้องกันยาเสพติด	
1. กลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด (กลุ่มเสี่ยง/กลุ่มเปราะบาง) จำนวน 23,419 คน 2. กลุ่มเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา 61,437 แห่ง 3. กลุ่มแรงงานในและนอกระบบ จำนวน 1,052,005 คน 3.1 กลุ่มแรงงานในระบบ จำนวน 908,580 คน 3.2 กลุ่มแรงงานนอกระบบ 125,425 คน 4. หมู่บ้าน/ชุมชน 4.1 หมู่บ้าน/ชุมชนที่มีปัญหาเสพติด จำนวน 16,792 แห่ง (รอบการประเมินครั้งที่ 2/2568) 4.2 หมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน จำนวน 29,814 แห่ง 4.3 หมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินที่มีปัญหาเสพติด จำนวน 4,315 แห่ง 4.4 หมู่บ้านชุมชนต้นกล้ากองทุนแม่ของแผ่นดิน ประจำปี 2569 จำนวน 1,543 แห่ง 5. การป้องกันและป้องปรามปัจจัยเสี่ยง 5.1 สถานบริการ 1,863 แห่ง 5.2 สถานประกอบการที่คล้ายสถานบริการ 7,643 แห่ง 5.3 พื้นที่เสี่ยงรอบสถานศึกษา 5,588 แห่ง	1) ร้อยละของการสร้างโอกาสทางสังคมต่อกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด (กลุ่มเสี่ยง/กลุ่มเปราะบาง) 2) ร้อยละของหมู่บ้าน/ชุมชน ที่เครือข่ายภาคประชาชน/เครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดินมีส่วนร่วมสนับสนุนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด 3) ควบคุมพื้นที่เสี่ยงโดยจัดระเบียบสังคมแบบบูรณาการ ในสถานบริการและพื้นที่เสี่ยงบริเวณรอบสถานศึกษา 3.1) ร้อยละของสถานบริการที่เข้าปฏิบัติการซึ่งพบการกระทำผิด และได้มีการดำเนินการ 3.2) ร้อยละของในสถานประกอบการที่คล้ายสถานบริการที่เข้าปฏิบัติการ ซึ่งพบการกระทำผิด และได้มีการดำเนินการ 3.3) ร้อยละของพื้นที่เสี่ยงรอบสถานศึกษา ที่เข้าปฏิบัติการ ซึ่งพบการกระทำผิด และได้มีการดำเนินการ
ด้านการปราบปรามยาเสพติด	
6. การสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติด สารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์ในพื้นที่ชายแดน 7. การปราบปราม สมคม สนับสนุน ช่วยเหลือ และยึด อาศัยทรัพยากรสันติวิธีเสพติด 7.1 เครือข่ายการค้ายาเสพติดรายสำคัญ จำนวน 322 เครือข่าย 7.2 คดีความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน 130,624 คดี 7.3 คดีข้อหาสมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือ จำนวน 2,580 คดี 7.4 มูลค่าการยึด อาศัยทรัพยากรสันติวิธีชั่วคราวและมูลค่าทรัพย์สินที่คณะกรรมการคำนวณเพื่อการตรวจสอบไม่น้อยกว่า 10,000 ล้านบาท หรือจำนวนคดีที่ดำเนินการไม่น้อยกว่า 2,000 คดี	4) ร้อยละของการสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดนเปรียบเทียบกับปริมาณการจับกุมยาเสพติดทั้งประเทศ 5) ร้อยละของเครือข่ายการค้ายาเสพติดรายสำคัญถูกดำเนินการ 6) ร้อยละของคดีเสพติดที่มีการสืบสวน ขยายผลจากการจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด 7) ร้อยละของการจับกุมคดีความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด 8) ร้อยละของมูลค่าการยึด อาศัยทรัพยากรสันติวิธีชั่วคราวและมูลค่าทรัพย์สินที่คณะกรรมการคำนวณเพื่อการตรวจสอบไม่น้อยกว่า 10,000 ล้านบาท หรือจำนวนคดีที่ดำเนินการ ไม่น้อยกว่า 2,000 คดี

เป้าหมายการปฏิบัติ	ตัวชี้วัดการปฏิบัติ
8. การดำเนินการต่อข้อร้องเรียนของเจ้าหน้าที่รัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	9) ร้อยละของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกร้องเรียนและมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดถูกดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
ด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด/ผู้ติดยาเสพติด	
9. ผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด/ผู้เสพยาเสพติดที่มีอาการทางจิต/ผู้เสพยาเสพติดที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรม จำนวน 387,500 คน 10. การฟื้นฟูสภาพทางสังคม 10.1 ผู้ป่วยยาเสพติดที่เข้ากระบวนการบำบัด ได้รับการติดตามทางสังคม 10.2 ผู้ที่เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูสภาพทางสังคม มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	10) ร้อยละของผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด/ผู้เสพยาเสพติดที่มีอาการทางจิตที่ได้รับการบำบัดรักษา 11) ร้อยละของผู้เสพและผู้ผ่านการบำบัดรักษา ยาเสพติดได้รับการติดตามช่วยเหลือเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต
ด้านการบริหารจัดการ	
11. การดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติดทั่วประเทศ (พื้นที่ 76 จังหวัด และกรุงเทพมหานคร)	12) การขับเคลื่อนกลไกการแก้ไขปัญหายาเสพติด ในจังหวัด 12.1) การให้ความสำคัญของผู้ว่าราชการจังหวัดในการบริหารจัดการเชิงยุทธศาสตร์ โดยร่วมกับผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด และหัวหน้าส่วนราชการผ่านกลไก ศอ.ปส.จ./กทม. - ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือ รองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมาย หรือปลัดกรุงเทพมหานคร - ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล/ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด/รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล/รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด - ผู้อำนวยการสำนักอนามัย/นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด เข้าร่วมประชุม ศอ.ปส.จ./กทม. ประจำเดือน และบริหารจัดการกลไก ศอ.ปส.จ./กทม. ในเชิงยุทธศาสตร์มากขึ้น 12.2) จังหวัดมีการบูรณาการงบประมาณตั้งแต่ 3 แหล่งขึ้นไป (งบประมาณของสำนักงาน ป.ป.ส./งบประมาณของส่วนราชการ/งบพัฒนาจังหวัด - กลุ่มจังหวัด/งบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/งบประมาณของจังหวัด/แหล่งงบประมาณอื่น ๆ) 12.3) จังหวัดมีการกำกับติดตาม การแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับอำเภอ/เขต 13) การสร้างการรับรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านยาเสพติดของจังหวัด โดยเพิ่ม

เป้าหมายการปฏิบัติ	ตัวชี้วัดการปฏิบัติ
	บทบาทของกรมประชาสัมพันธ์ร่วมดำเนินการในระดับพื้นที่ และมีการจัดทำแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ในพื้นที่ 14) ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมและสนับสนุนการแก้ไขปัญหายาเสพติดในจังหวัด (เน้นกิจกรรมเชิงคุณภาพ) 15) จังหวัดมี Best Practice/Model ด้านการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติด หรือมีการนำ Best Practice/Model ในพื้นที่อื่นมาขยายผลภายในจังหวัด
ตัวชี้วัดหลักที่ 2 หมู่บ้าน/ชุมชนปลอดภัยจากยาเสพติด ประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัดย่อย ได้แก่	
	16) ร้อยละของผู้ค้ายาเสพติดที่ถูกดำเนินการ 17) ร้อยละของผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดทุกคน ได้รับการบำบัด ดูแล รักษาฟื้นฟูสภาพทางร่างกายและสังคมจากหน่วยงานของรัฐและทุกภาคส่วน 18) ร้อยละของกลุ่มเสี่ยงสูง หรือกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมีมาตรการป้องกันยาเสพติดตามบริบท 19) ร้อยละของพื้นที่เสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดที่ได้รับการควบคุมจนไม่เกิดการค้าและแพร่ระบาดยาเสพติด 20) ร้อยละของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดถูกดำเนินการ
ตัวชี้วัดหลักที่ 3 สถานการณ์ปัญหาเสพติดในพื้นที่ลดลง	
ตัวชี้วัดหลักที่ 4 ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการดำเนินงานป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่	
ตัวชี้วัดหลักที่ 5 ความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินงานป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่	
ตัวชี้วัดหลักที่ 6 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจากสถานการณ์ปัญหาเสพติด	

ส่วนที่ 5

มาตรการแก้ไขปัญหายาเสพติด

1. มาตรการป้องกันยาเสพติด

แนวทาง	แนวทางการปฏิบัติ	หน่วยรับผิดชอบ
แนวทางที่ 1 การสร้างโอกาสทางสังคมเพื่อป้องกันการไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด		
แนวทางย่อยที่ 1.1 ป้องกันยาเสพติด ในกลุ่มเปราะบาง และกลุ่มเสี่ยง - กลุ่มเด็กและเยาวชนที่ออกจากการศึกษาภาคบังคับ - กลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงหรือครอบครัวมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	1. บูรณาการความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการค้นหา สํารวจกลุ่มเป้าหมาย ทั้งกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ออกจากการศึกษาภาคบังคับ กลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง หรือครอบครัวมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ตลอดจนสำรวจสภาพปัญหา ความต้องการ และศักยภาพของกลุ่มเป้าหมายแต่ละบุคคล เพื่อดำเนินการดูแล ช่วยเหลือ และส่งต่อที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายแต่ละบุคคล	หน่วยงานหลัก - มท. (สป.มท./ปค./สถ.) - กทม. (สำนักอนามัย/สำนักพัฒนาสังคม) - อปท. - สธ. (กรมสุขภาพจิต) หน่วยงานสนับสนุน - มท. (พช.) - ศธ. (สป.ศธ./สพฐ./สช./สอศ.)
	2. ส่งเสริมการให้โอกาสทางการศึกษาด้วยการพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่นและสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายแต่ละคนในพื้นที่ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายสามารถเรียนรู้ได้ตามความสามารถ ความสนใจของตนเอง และตามความเหมาะสมของบริบทในพื้นที่	หน่วยงานหลัก - ศธ. (สป.ศธ./สพฐ./สช./สอศ.) - อว. (สป.อว.) - สธ. (กรมสุขภาพจิต) หน่วยงานสนับสนุน - มท. (สถ.) - กทม. - อปท.
	3. สร้างเครือข่ายสำหรับการสนับสนุนทุนการศึกษา และความช่วยเหลือทางการเงินสำหรับเด็กและเยาวชนที่ขาดแคลน โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทและพื้นที่ที่มีความยากจน ด้วยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน โรงเรียน และครอบครัวในการสนับสนุนการศึกษา	หน่วยงานหลัก - ศธ. (สป.ศธ./สพฐ./สช./สอศ.) - อว. (สป.อว.) - มท. (สถ.) - กทม. - อปท. - สธ. (กรมสุขภาพจิต)
	4. ส่งเสริมการพัฒนาทักษะอาชีพด้วยการเชื่อมต่อกับสถานศึกษากับสถานประกอบการเพื่อส่งเสริมและผลักดันการมีงานทำสร้างรายได้ขณะเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาคอร์คอร์วที่ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ มีฐานะยากจน	หน่วยงานหลัก - ศธ. (สป.ศธ./สพฐ./สช./สอศ./กสร.) - อว. (สป.อว.)

แนวทาง	แนวทางการปฏิบัติ	หน่วยรับผิดชอบ
	รวมถึงการจัดหางานให้กับกลุ่มเปราะบางทางเศรษฐกิจและสังคม (บุคคลว่างงาน ผู้มีรายได้ต่ำ) เพื่อลดความเสี่ยงสำหรับการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	- รง. (สป.รง./กสร./กกจ.) - กทม. - อปท.
	5. สร้างความตระหนักรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการศึกษาให้แก่ครอบครัว ชุมชน รวมถึงให้คำปรึกษาทางด้านจิตวิทยาสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่มีปัญหาทางครอบครัวหรือปัญหาทางอารมณ์ เพื่อลดความเสี่ยงในการเข้าไปสู่วงจรยาเสพติด	หน่วยงานหลัก - ศธ. (สป.ศธ./สพฐ./สช./สอศ./กสร.) - อว. (สป.อว.) - มท. (สธ.) - กทม. - อปท. หน่วยงานสนับสนุน - พม. (สป.พม.)
แนวทางย่อยที่ 1.2 ป้องกันผู้พ้นโทษจาก เรือนจำ/ทัณฑสถาน	1. จัดระบบและกลไกความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคประชาสังคมในการติดตาม ดูแล ช่วยเหลือและให้คำปรึกษากลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง โดยมอบหมายเจ้าหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงในการดูแลติดตามผู้พ้นโทษในระยะแรก (เช่น 6 เดือน) รวมทั้งให้คำปรึกษาทางจิตใจและการปรับตัวเข้าสู่สังคม	หน่วยงานหลัก - ยธ. (รท./คป./ป.ป.ส.) หน่วยงานสนับสนุน - มท. (สธ.) - อปท.
	2. จัดทำแผนการฟื้นฟูสภาพทางสังคมเป็นรายบุคคล และขยายความร่วมมือกับภาคประชาสังคมหรือภาคประชาชนในการติดตามดูแลผู้พ้นโทษต่อจากระยะแรก	หน่วยงานหลัก - ยธ. (รท./คป.) หน่วยงานสนับสนุน - มท. (สธ.)
	3. จัดโครงการพัฒนาทักษะอาชีพ/โครงการคืนคนดีสู่สังคม อาทิ การส่งเสริมให้ได้รับการฝึกงานในสถานประกอบการที่รับผู้พ้นโทษ	หน่วยงานหลัก - ยธ. (รท./คป.) หน่วยงานสนับสนุน - รง. (สป.รง./กสร./กกจ.)
	4. ส่งเสริมสนับสนุนการประกอบอาชีพให้กับผู้พ้นโทษเพื่อคืนคนดีสู่สังคม ควบคู่กับการสนับสนุนการจ้างงานของผู้พ้นโทษของสถานประกอบการและผลักดันมาตรการจูงใจให้แก่สถานประกอบการเพื่อสร้างแรงจูงใจให้สถานประกอบการในการรับผู้พ้นโทษเข้าทำงาน	หน่วยงานหลัก - ยธ. (รท./คป.) หน่วยงานสนับสนุน - รง. (สป.รง./กสร./กกจ.)
	5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้พ้นโทษได้รับการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐาน และระดับที่สูงขึ้น	หน่วยงานหลัก - ยธ. (รท./คป.) หน่วยงานสนับสนุน - ศธ. (สพฐ./สป.ศธ./สช.)
	6. ลดการตีตราทางสังคม ด้วยการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าสังคม และปรับทัศนคติของคน	หน่วยงานหลัก - ยธ. (รท./คป.)

แนวทาง	แนวทางการปฏิบัติ	หน่วยรับผิดชอบ
	ในสังคมผ่านสื่อที่นำเสนอ เช่น จัดทำสื่ออดีตผู้พ้นโทษที่กำลังเป็นกระแสวิพากษ์วิจารณ์ทางความคิดในสื่อสังคมออนไลน์ ยกย่องเชิดชูผู้พ้นโทษที่เคยผิดพลาดในชีวิตและกลับตัวกลับใจเป็นคนดีทำประโยชน์เพื่อสังคม เป็นต้น	
	7. จัดระบบติดตามผลอย่างต่อเนื่อง อาทิ ทุก 3 เดือน หรือ 6 เดือน โดยเจ้าหน้าที่อาสาสมัครคุมประพฤติ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ติดตามกลุ่มเป้าหมายหากมีสัญญาณเสี่ยงกลับไปกระทำความผิดซ้ำ จะต้องประสานผู้เกี่ยวข้องช่วยเหลือ เช่น จิตแพทย์ หรือนักสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น	<u>หน่วยงานหลัก</u> - ยธ. (รท./คป.) <u>หน่วยงานสนับสนุน</u> - มท. (สถ./อปท.) - สธ.
แนวทางย่อยที่ 1.3 ป้องกันกลุ่มเยาวชน ผู้พ้นโทษจากสถาน พินิจ/ศูนย์ฝึกและ อบรม	1. จัดให้มีแผนหรือโปรแกรมการฟื้นฟูสภาพอารมณ์ จิตใจ และพฤติกรรมของเยาวชนก่อนพ้นปล่อยจากสถานพินิจ/ศูนย์ฝึกอบรมฯ	<u>หน่วยงานหลัก</u> - ยธ. (พน./คป./ป.ป.ส.)
	2. ส่งเสริม สนับสนุน การกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาที่เหมาะสม อาทิ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้งการศึกษายาวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพที่ตรงกับความสนใจของเยาวชนและความต้องการของตลาดแรงงาน ตลอดจนจัดหาตลาดรองรับการประกอบอาชีพให้แก่เยาวชน เช่น ช่างยนต์ ช่างตัดผม เกษตรกร เป็นต้น	<u>หน่วยงานหลัก</u> - ยธ. (พน./คป.) - ศธ. (สพฐ./สป.ศธ./สช.) - รง. (สป.รง./กสร./กกจ.)
	3. จัดให้มีแผนหรือโปรแกรมการฟื้นฟูสภาพทางครอบครัว โดยอบรมให้ความรู้ ให้คำแนะนำ คำปรึกษาแก่ครอบครัวในการดูแลเลี้ยงดูบุตรหลาน เชื่อมความสัมพันธ์ลดคำตำหนิ ขี้ติเตียน หรือตีตรา ที่จะส่งผลให้เยาวชนหันกลับเข้าไปสู่กลุ่มเพื่อนเยาวชนและถูกชักนำกลับไปกระทำความผิดซ้ำ	<u>หน่วยงานหลัก</u> - ยธ. (พน./คป.) <u>หน่วยงานสนับสนุน</u> - พม. (สค.)
	4. จัดให้มีระบบพี่เลี้ยงโดยใช้เครือข่ายภาคประชาชนในการติดตามดูแลให้คำแนะนำ คำปรึกษาแก่เยาวชนผู้พ้นโทษจากสถานพินิจ/ศูนย์ฝึกอบรมฯ	<u>หน่วยงานหลัก</u> - ยธ. (พน./คป.) - ภาคประชาชน/ ภาคประชาสังคม
	5. จัดโครงการคืนคนดีสู่สังคม ให้โอกาสในการฝึกงานในร้านค้า ธุรกิจชุมชน หรือเกษตรกรรมในพื้นที่ และสร้างการมีส่วนร่วม และบทบาทของเยาวชนในสังคม ชุมชน โดยผู้นำในหมู่บ้าน ชุมชน ผู้นำท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ชักนำเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมในชุมชน	<u>หน่วยงานหลัก</u> - ยธ. (พน./คป.) <u>หน่วยงานสนับสนุน</u> - มท. (สถ.) - อปท.
	6. จัดระบบติดตามผลเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง โดยนักสังคมสงเคราะห์ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็ก และเครือข่าย	<u>หน่วยงานหลัก</u> - ยธ. (พน./คป.)

แนวทาง	แนวทางการปฏิบัติ	หน่วยรับผิดชอบ
	ผู้นำชุมชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่ได้รับการยินยอม จากเด็ก เยาวชนและครอบครัว รวมทั้งการสงเคราะห์ ช่วยเหลือหลังปล่อยตัว เช่น บ้านกึ่งวิถี เป็นต้น	- มท. (ปค./สถ.) - กทม. - อปท. หน่วยงานสนับสนุน - สธ. (กรมสุขภาพจิต)
แนวทางที่ 2 ป้องกันยาเสพติด ในเด็กและเยาวชน	1. ส่งเสริมและผลักดันการจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ กิจกรรม นอกหลักสูตร หรือกิจกรรมทางเลือกผ่านเครือข่ายเยาวชน กลุ่มองค์กรเยาวชนต่าง ๆ ที่มีการส่งเสริมให้เด็ก และเยาวชนได้แสดงความสามารถ ความคิดสร้างสรรค์ และการสร้างทักษะที่สามารถนำไปต่อยอดได้ในอนาคต อาทิ ทักษะด้านดนตรี กีฬา ศิลปะ เทคโนโลยี และทักษะ ร่วมสมัยที่เกี่ยวข้องตามความสนใจของเด็กและเยาวชน เพื่อเป็นการส่งเสริมการค้นหาเป้าหมายในชีวิต การสร้าง คุณค่าในตนเอง การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์อีกทั้ง เป็นการเบี่ยงเบนความสนใจของเด็กและเยาวชนออกจาก วงจรยาเสพติด	หน่วยงานหลัก - ศธ. (สป.ศธ./สพฐ./สช.) - มท. (สถ.) - พม. (ดย.) - อปท. - กทม. (สำนักงานการศึกษา/ สำนักพัฒนาสังคม)
	2. เสริมสร้างความรู้เท่าทันด้วยสื่อชุดความรู้ที่ทันสมัย ผ่านกิจกรรมสร้างการมีส่วนร่วมในการสื่อสาร รวมทั้ง พัฒนานวัตกรรมการป้องกันยาเสพติดที่เหมาะสม กับกลุ่มเด็กและเยาวชน ด้วยการใช้ประโยชน์ จากเทคโนโลยีการสื่อสารและสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) การประชาสัมพันธ์และการเผยแพร่ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เด็กและเยาวชนเข้าถึงได้ในทุกช่วงวัย ทั้งในและนอกสถานศึกษา	หน่วยงานหลัก - ศธ. (สป.ศธ./สพฐ./สช.) - มท. (สถ.) - พม. (ดย.) - อปท. - กทม. (สำนักงานการศึกษา/ สำนักพัฒนาสังคม) - ยธ. (ป.ป.ส.) - สธ. (กรมสุขภาพจิต)
	3. สนับสนุนผู้แทนเด็กและเยาวชนให้เป็นผู้นำทางความคิด และแบบอย่างที่ดีในการรู้เท่าทันปัญหาเสพติด ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการสื่อสารเพื่อการป้องกันยาเสพติดในเวทีระดับ จังหวัด เวทีระดับประเทศ และเวทีระหว่างประเทศ	หน่วยงานหลัก - ศธ. (สป.ศธ./สพฐ./สช.) - มท. (สถ.) - พม. (ดย.) - อปท. - กทม. (สำนักงานการศึกษา/ สำนักพัฒนาสังคม) - ยธ. (ป.ป.ส.) - สธ. (กรมสุขภาพจิต)
แนวทางที่ 3 ป้องกันยาเสพติด ในครอบครัว	1. ส่งเสริมและผลักดันความร่วมมือของศูนย์พัฒนาครอบครัว ในชุมชน (ศพค.) และองค์กรที่เกี่ยวข้องด้านการพัฒนา ครอบครัวในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมให้เห็นความสำคัญ	หน่วยงานหลัก - พม. (สค.) - มท. (สถ./อปท.)

แนวทาง	แนวทางการปฏิบัติ	หน่วยรับผิดชอบ
	และเข้ามามีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งในครอบครัวและพัฒนาทักษะของบุตรหลานไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	- กทม. (สำนักพัฒนาสังคม / สำนักอนามัย) หน่วยงานสนับสนุน
	2. สร้างความตระหนักรู้และผลักดันให้ครอบครัวเลี้ยงดูบุตรหลานให้ปลอดภัยจากยาเสพติด โดยจัดกิจกรรมเผยแพร่องค์ความรู้ให้แก่พ่อ แม่ ผู้ปกครอง รวมถึงบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลครอบครัวและสังคม เพื่อการพัฒนาทักษะสมองในการบริหารจัดการชีวิต (Executive Functions : EF) รวมถึงทักษะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	- ภาคประชาชน/ ภาคประชาสังคม/ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	3. เสริมสร้างความเข้มแข็ง สัมพันธภาพและความอบอุ่นในครอบครัว ด้วยการจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ รวมถึงจัดให้มีบริการ/กิจกรรมสนับสนุน ช่วยเหลือ ตลอดจนให้คำปรึกษาในแนวทางป้องกันเด็กและเยาวชนจากยาเสพติดแก่ครอบครัว	หน่วยงานหลัก - พม. (สค.) หน่วยงานสนับสนุน - ภาคประชาชน/ ภาคประชาสังคม/ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
แนวทางที่ 4 ป้องกันยาเสพติด ในกลุ่มแรงงาน	1. จัดให้สถานประกอบการมีระบบเฝ้าระวังปัญหาเสพติดในกลุ่มแรงงานตามมาตรฐานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการ (มยส.) และโครงการโรงงานสีขาว	หน่วยงานหลัก - รง. (สป.รง./กสร.) - กทม. หน่วยงานสนับสนุน - ยธ.(ป.ป.ส.)
	2. ผลักดันให้ผู้ประกอบธุรกิจ สถานประกอบการให้โอกาสผู้ผ่านการบำบัดรักษายาเสพติดกลับเข้าทำงานหรือรับผู้พ้นโทษจากเรือนจำหรือทัณฑสถานเข้าทำงานในสถานประกอบการ พร้อมทั้งแสวงหาและผลักดันมาตรการจูงใจเพื่อให้สถานประกอบการรับผู้พ้นโทษเข้าทำงาน และลดความเสี่ยงของแรงงานในการเข้าสู่วงจรยาเสพติดหรือกลับไปกระทำความผิดซ้ำ	หน่วยงานหลัก - รง. (สป.รง./กสร./กกจ.) - กทม. หน่วยงานสนับสนุน - ยธ.(ป.ป.ส.)
	3. ส่งเสริมพัฒนาทักษะองค์ความรู้ให้แก่แรงงานในการประกอบอาชีพ และการพัฒนาทักษะองค์ความรู้ที่เท่าทันยุคสมัย เพื่อเป็นการส่งเสริมรายได้ให้แก่แรงงานในการดำรงชีวิตหรือนำไปต่อยอดรายได้ให้สูงขึ้น และแรงงานมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เพื่อลดความเสี่ยงที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	หน่วยงานหลัก - รง. (สป.รง./กสร./กกจ.) - กทม. หน่วยงานสนับสนุน - ยธ.(ป.ป.ส.)
	4. ยกกระตือรือร้นในการดำเนินงานกับกลุ่มแรงงานนอกระบบ/แรงงานอิสระในภาคการผลิตและการบริการ ด้วยการสร้างความร่วมมือเครือข่ายแรงงานนอกระบบ/	หน่วยงานหลัก - รง. (สป.รง./กสร./กกจ.) - กทม. หน่วยงานสนับสนุน

แนวทาง	แนวทางการปฏิบัติ	หน่วยรับผิดชอบ
	แรงงานอิสระ ส่งเสริมความรู้เท่าทันปัญหายาเสพติด และป้องกันไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	- ยธ.(ป.ป.ส.)
แนวทางที่ 5 ป้องกันยาเสพติด ในสถานศึกษา	1. ผลักดันและสนับสนุนให้สถานศึกษามีระบบการสำรวจ และค้นหานักเรียนที่มีความเสี่ยงที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด เช่น ระบบดูแลช่วยเหลือในโรงเรียน ดำรวจ ประสานโรงเรียน (1 ดำรวจ 1 โรงเรียน) เป็นต้น	หน่วยงานหลัก - ศธ. (สพฐ./สป.ศธ./สช.) - กทม. (สำนักงานการศึกษา) - อปท. - มท. (สธ.)
	2. ส่งเสริมและผลักดันระบบและกลไกการดูแลช่วยเหลือที่ เหมาะสมในนักเรียนแต่ละบุคคล ให้สามารถปรับเปลี่ยน ความคิด พฤติกรรม เห็นคุณค่าและมีความภาคภูมิใจใน ตนเองเพื่อไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับปัญหาเสพติด ทั้งใน มิติการเสพและการค้า เช่น นักจิตวิทยาในโรงเรียน (สพฐ.) ครูอนามัย (สอศ.) เป็นต้น	หน่วยงานหลัก - ศธ. (สพฐ./สป.ศธ./สช.) - กทม. (สำนักงานการศึกษา) - อปท. - มท. (สธ.)
	3. ส่งเสริมและผลักดันการป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเด็กและ เยาวชนด้วยการเสริมสร้างความรู้ให้เท่าทันปัญหา ยาเสพติดผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับ ยาเสพติดที่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา ให้ครอบคลุมทุกแห่ง/ทุกระดับให้สอดคล้องสถานการณ์ใน ปัจจุบัน ควบคู่กับการเสริมสร้างทักษะสมองในการบริหาร จัดการชีวิต (Executive Functions: EF) และทักษะชีวิต (Life skills) เพื่อป้องกันการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งมิติการค้าและการเสพ เช่น การเสริมสร้าง EF ในปฐมวัย /การเสริมสร้างทักษะชีวิตในประถม+มัธยม/ครู แดร์/อาชีวะด้านภัยยาเสพติด เป็นต้น	หน่วยงานหลัก - ศธ. (สพฐ./สป.ศธ./สช.) - มท. (สธ.) - กทม. (สำนักงานการศึกษา/ สำนักพัฒนาสังคม/สำนัก อนามัย) - อปท.
	4. พัฒนาสื่อประกอบการเรียนการสอน พัฒนาทักษะ ครูผู้สอน การจัดการเรียนรู้ และการดูแลนักเรียน เสริมสร้างความรู้เท่าทันยาเสพติด รองรับและประกอบ หลัสูตรการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้อง	หน่วยงานหลัก - ศธ. (สพฐ./สป.ศธ./สช.) - มท. (สธ.) - กทม. (สำนักงานการศึกษา/ สำนักพัฒนาสังคม/สำนัก อนามัย) - อปท.
	5. ขับเคลื่อนกลไกการเฝ้าระวังในสถานศึกษา ควบคู่กับการ จัดพื้นที่และกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ให้นักเรียนเข้ามามีส่วน ร่วมในการทำกิจกรรม การจัดเวรยามตรวจ เพื่อขจัดพื้นที่ เสี่ยงในสถานศึกษาไม่ให้แหล่งมั่วสุมรวมถึงพัฒนา สถานให้มีความสะอาดและปลอดภัย เช่น ลูกเสือต้านภัย ยาเสพติด เจ้าพนักงานส่งเสริมความประพฤตินักเรียน นักศึกษา (พสน.) เป็นต้น	หน่วยงานหลัก - ศธ. (สพฐ./สป.ศธ./สช.) - กทม. (สำนักงานการศึกษา) - อปท. - มท. (สธ.)

แนวทาง	แนวทางการปฏิบัติ	หน่วยรับผิดชอบ
	6. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างผู้ปกครอง ครูและโรงเรียน ผ่านกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาระบบบริหารจัดการ ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อการเฝ้าระวัง และการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด ร่วมกับภัยด้านอื่น ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา	หน่วยงานหลัก - ศธ. (สพฐ./สป.ศธ./สช.) - กทม. (สำนักการศึกษา) - อปท. - มท. (สถ.)
แนวทางที่ 6 ป้องกันและแก้ไข ยาเสพติดในพื้นที่ หมู่บ้าน/ชุมชน	1. ส่งเสริมและผลักดันผู้นำ/แกนนำชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ วิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดิน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เครือข่ายภาครัฐ เครือข่ายภาคประชาชนและเยาวชน เพื่อร่วมปลุกพลังชุมชนขับเคลื่อนกิจกรรมในพื้นที่ด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชน ผ่านการอบรม สัมมนา และการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน รวมทั้งดำเนินการสื่อสารสร้างการรับรู้เกี่ยวกับโทษพิษภัยของยาเสพติด และรวมพลังของคนในชุมชน เป็นหูเป็นตา ให้กับภาครัฐ ในการแจ้งเบาะแสผู้ค้ายาเสพติด รวมทั้งการแจ้งเบาะแสเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด	หน่วยงานหลัก - มท. (สป.มท./ปค./พช./สถ.) - กทม. - อปท. หน่วยงานสนับสนุน - นร. (กอ.รมน.) - ตร. - สธ. - ยธ. (ป.ป.ส.)
	2. เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินตามแนวทางกองทุนแม่ของแผ่นดิน ให้สามารถควบคุมและปลอดภัยจากปัญหายาเสพติด พร้อมทั้งเร่งพัฒนาการรักษาและฟื้นฟูหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินให้มีความเข้มแข็งเพื่อให้อาจจัดการกับปัญหายาเสพติดได้อย่างต่อเนื่อง	หน่วยงานหลัก - มท. (สป.มท./ปค./พช./สถ./อปท.) - นร. (กอ.รมน.) - กทม. - ยธ. (ป.ป.ส.)
	3. ส่งเสริมบทบาทเชิงรุกของหมู่บ้าน/ชุมชน ในการป้องกันยาเสพติดในพื้นที่ร่วมกับภาครัฐ เช่น การจัดตั้งชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) หรือชุดคุ้มครองหมู่บ้าน ของกรมการปกครอง เป็นต้น ในการเฝ้าระวังตรวจตราในหมู่บ้าน/ชุมชน รักษาความปลอดภัยในพื้นที่ เฝ้าระวังกลุ่มเสี่ยงที่อาจสร้างความรุนแรง ควบคู่กับการตั้งจุดตรวจชุมชนในพื้นที่แพร่ระบาด	หน่วยงานหลัก - มท. (สป.มท./ปค./พช./สถ./อปท.) - กทม. หน่วยงานสนับสนุน - ตร. - นร. (กอ.รมน.)
	4. เสริมสร้างความเข้มแข็งในหมู่บ้าน/ชุมชนชายแดนที่มีการนำเข้ายาเสพติด โดยยึดหลักการ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ด้วยการพัฒนาพื้นที่และความเป็นอยู่ของประชาชนตามแนวทางการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน ส่งเสริมความรู้และการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงปรับแนวคิดในการดำรงชีวิตเพื่อแก้ไขปัญหาแบบองค์รวม สื่อสารสร้างการรับรู้เกี่ยวกับบทลงโทษตามกฎหมายต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการค้ายาเสพติด ปรับเปลี่ยนทัศนคติโดยอาศัยผู้นำที่มีอิทธิพล	หน่วยงานหลัก - มท. (สป.มท./ปค./พช./สถ./อปท.) - นร. (กอ.รมน.) - ยธ. (ป.ป.ส.)

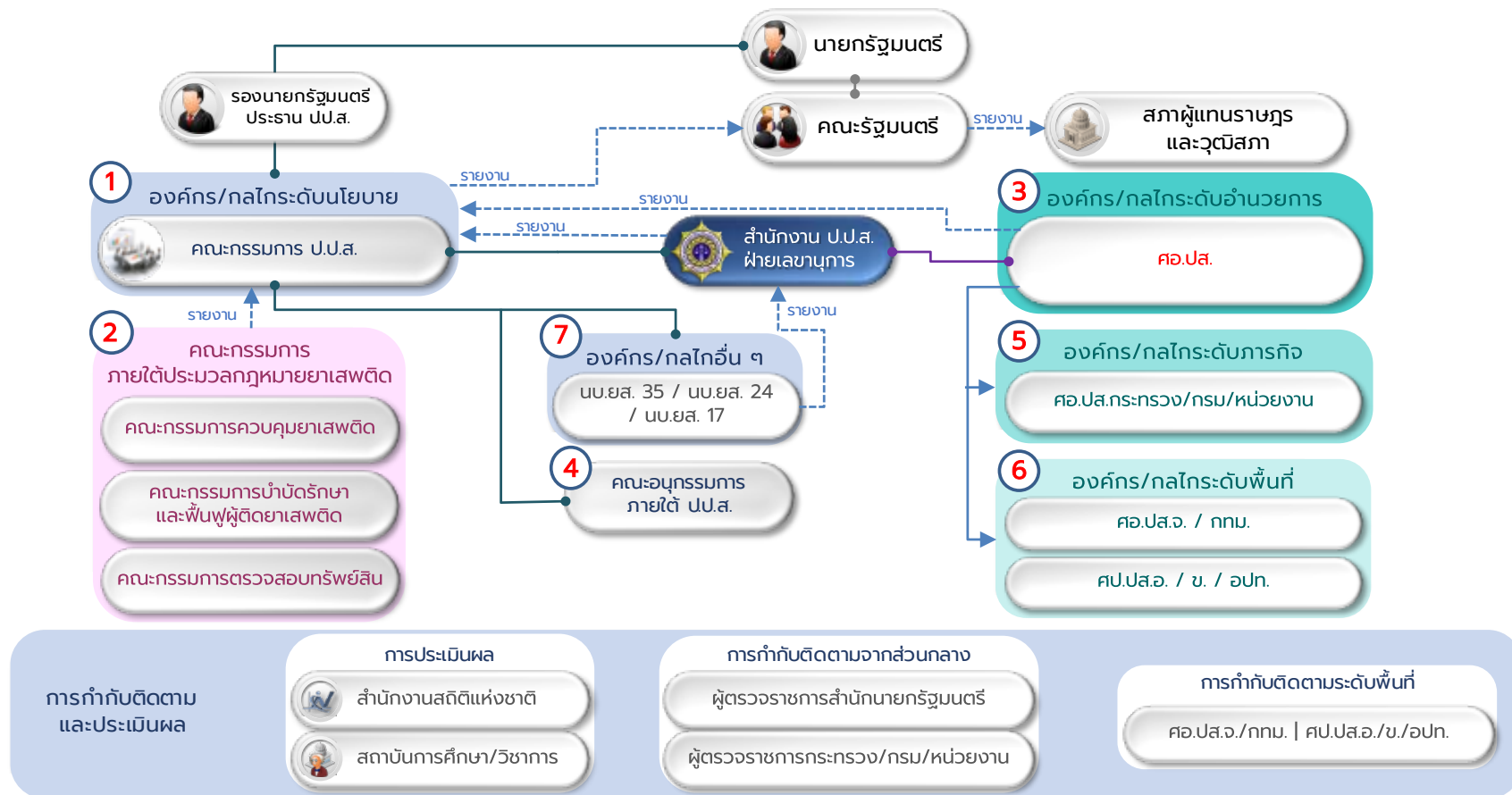
แนวทาง	แนวทางการปฏิบัติ	หน่วยรับผิดชอบ
	ทางความคิด ตลอดจนสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนให้เกิดความเข้มแข็ง และจัดให้มีกลไกในการเฝ้าระวังและป้องกันปัญหายาเสพติด	
แนวทางที่ 7 ควบคุมปัจจัยเสี่ยง ด้วยการจัดระเบียบ สังคมเชิงบูรณาการ	1. สำรวจพื้นที่ที่มีโอกาสเป็นปัจจัยเสี่ยงอันเป็นแหล่งมั่วสุม เสพยาเสพติด ได้แก่ หอพัก บ้านเช่า อพาร์ทเมนต์ คอนโด ฯลฯ สถานบันเทิง/สถานบริการ สถานประกอบการที่คล้ายสถานบันเทิง/สถานบริการ และพื้นที่เสี่ยงรอบสถานศึกษา โดยกำหนดเป็นพื้นที่เป้าหมายที่ต้องดำเนินการควบคุมปัจจัยเสี่ยงให้บรรลุผล	หน่วยงานหลัก - มท. (สป.มท./ปค./พช./สถ.) - พม. (สป.พม.) - วธ. - ตร. - อปท. - ยธ. (ป.ป.ส.)
	2. บูรณาการระหว่างหน่วยงานจัดตั้งชุดปฏิบัติการเพื่อสำรวจ ตรวจสอบการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด จัดระเบียบสังคมในพื้นที่เป้าหมาย เพื่อเป็นการป้องปรามการกระทำความผิดและควบคุมปัจจัยเสี่ยงในพื้นที่	
แนวทางที่ 8 ป้องกันยาเสพติด ในพื้นที่ออนไลน์	1. พัฒนาเทคโนโลยีในการวิเคราะห์พฤติกรรมศาสตร์ของสังคมออนไลน์ การเฝ้าระวังพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ออนไลน์ เพื่อเฝ้าระวังการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในพื้นที่ออนไลน์	หน่วยงานหลัก - ยธ. (ป.ป.ส.) - ดศ. (สป.ดศ.)
	2. ส่งเสริมการใช้สื่อออนไลน์ และโซเชียลมีเดีย (Social Media) อย่างสร้างสรรค์ ด้วยการสร้างสื่อการรับรู้ที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัยผ่านผู้มีอิทธิพลทางความคิด (Influencer) เพื่อเผยแพร่แนวคิดและทัศนคติ ที่ถูกต้องเหมาะสม โดยเฉพาะกับเด็กและเยาวชน	
	3. ปฏิบัติการข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดเพื่อสร้างผลกระทบต่อการตัดสินใจของเด็กและเยาวชน หรือประชาชนทั่วไป ไม่ให้ถูกชักจูงเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ควบคู่กับการให้ความรู้โทษพิษภัยเกี่ยวกับยาเสพติด เช่น สื่อประเภทต่างๆ (หนังสือสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดผ่านสื่อออนไลน์ของอาชีวศึกษา คลิปการประกวด Tiktok) เป็นต้น ทั้งนี้มีข้อเสนอแนะให้เพิ่มเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับกฎหมายยาเสพติดในการสื่อสารถึงเด็กและเยาวชน	หน่วยงานหลัก - ยธ. (ป.ป.ส.) หน่วยงานสนับสนุน - ศธ. (สป.ศธ./สพฐ./สช./สอศ./กสธ.) - อว. (สป.อว.) - สธ. (กรมสุขภาพจิต/กรมอนามัย) - มท. (สป.มท./ปค./พช./สถ.) - กทม. (สำนักอนามัย) - อปท.

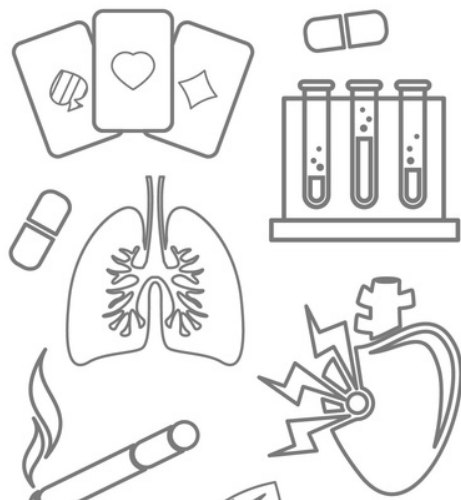
โครงการสำคัญ

1. โครงการป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มเปราะบาง
2. โครงการบูรณาการการป้องกันยาเสพติดในทุกกลุ่มเป้าหมาย
3. โครงการป้องกันยาเสพติดและเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน
4. โครงการป้องกันยาเสพติดในพื้นที่สังคมออนไลน์

แผนภาพองค์กรหรือกลไกการขับเคลื่อน กำกับ ติดตาม และประเมินผล
การดำเนินงานป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดในแต่ละระดับ

โครงสร้าง/กลไกในการแก้ไขปัญหายาเสพติด

- <https://ops.mhesi.go.th/mpd>
- student.dev@mhesi.go.th
- ๐ ๒๐๓๙ ๕๕๖๘
- ๓๒๘ ถนนศรีอยุธยา เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

